

Van: [redacted]

Verzonden: 30-03-2021 10:32

Aan: [redacted]

CC: Duenk, Frank <f.duenk@8rhk.nl>, [redacted]

Onderwerp: URGENT | atelier windenergie op en rondom de Veluwe

---

Geachte [redacted] beste [redacted] geachte [redacted] beste [redacted]

In het kort: vanmiddag van 13-17 uur is er een atelier windenergie op en rondom de Veluwe. Hier wordt ook gesproken en gereflecteerd op het vervolgproces, hierbij haken we graag iemand van gemeente Bronckhorst / regio Achterhoek aan.

Allereerst mijn excuses dat ik op deze termijn deze mail verstuur. In alle drukte rondom de RES'en is het er bij mij bij ingeschoten, mijn fout - waarvoor excuses.

Half februari is het bovenregionaal bestuurlijk overleg afspraken overeengekomen voor hoe de zes Gelderse RES regio's omgaan met windenergie op en rondom de Veluwe. Onderdeel van deze afspraak is een bovenregionaal afwegingskader en vervolgonderzoek naar Wespandief monitoring en mogelijke mitigatie maatregelen. Vanmiddag van 1300 tot 1700 organiseert de provincie en bovenregionaal atelier windenergie rondom de Veluwe (zie bijlage voor programma), met als doel:

- ·Onderling inzicht verwerven in de betekenis van de verkenning en bestuurlijke afspraken 'Wind op en rondom de Veluwe' voor de RES'en in de betreffende regio's
- ·Ontwikkelen bouwstenen voor een bovenregionaal afwegingskader
- ·Informereren en bespreken van het vervolg proces

De provincie is afgelopen weken bezig geweest het vervolgproces vorm te geven. De stappen die we daarin hebben gezet lichten we vanmiddag toe, waarna we hier graag met de groep of reflecteren. De provincie wil graag een ambtelijke begeleidingsgroep voor het vervolgproces opstarten, ook hierop willen we vanmiddag reflecteren. Over een maand of zes weken voorzien we een eerste formele bijeenkomst van deze begeleidingsgroep.

Hopelijk lukt het jullie of een van jullie om deel te nemen aan het atelier, ik stuur direct na deze mail een agendaverzoek. Bij vragen ben ik bereikbaar.

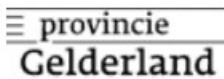
Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Energietransitie – regio Foodvalley & Noord-Veluwe

[redacted] | sms of whatsapp [redacted] | [redacted] | LinkedIn | www.gelderland.nl

werkdagen: maandag | dinsdag | woensdag | donderdag | vrijdag

 provincie
Gelderland

Bovenregionaal Werkatelier Wind op en rondom de Veluwe

DATUM: dinsdag 30 maart, van 13.00 tot 17.00 uur

LOCATIE: Online

DEELNEMERS

Kernteam RES en vertegenwoordigers uit de RES regio's

DOELEN

- Onderling inzicht verwerven in de betekenis van de verkenning en bestuurlijke afspraken 'Wind op en rondom de Veluwe' voor de RES'en in de betreffende regio's
- Ontwikkelen bouwstenen voor een bovenregionaal afwegingskader
- Informeren en bespreken van het vervolg proces

PROGRAMMA

13.00	Kennismaking, doel en programma werkatelier
13.15	Presentaties 'RES en Wind op en rondom de Veluwe' van de zes Gelderse regio's
14.15	Pauze
14.30	Ontwikkelen bouwstenen Bovenregionaal afwegingskader
15.30	Vervolg proces
16.00	Afsluiting werkatelier
16.00 – 17.00	<i>Werkafspraken vervolg proces in kleiner comité</i>

TOELICHTING

Presentaties 'RES en Wind op en rondom de Veluwe'

Per regio een presentatie waarin wordt in gegaan op:

- Het 'RES-bod': elektriciteitskaart en omvang opwek
- De (gemaakte) inhoudelijke afwegingen bij het RES-bod
- Welke speelruimte is er voor optimalisatie met het oog op de Wespensdief?

Bouwstenen bovenregionaal afwegingskader

In het bovenregionale werkatelier van 9 december zijn aandachtspunten en onderwerpen die van belang zijn voor het omgaan met de N2000 beperkingen voor windenergie op en rondom de Veluwe geïnventariseerd (zie memo rubricering mentimeter).

Deze inventarisatie is vertaald in het volgende denkkader:

- Zorgvuldig bestuurlijk handelen is de basis onder de gemaakte bovenregionale bestuurlijke afspraken. Deze leiden tot een aantal **uitgangspunten** voor het vervolgproces.
- Er zijn drie **redeneerlijnen** geformuleerd voor het verder uitwerken en maken van keuzes t.a.v. de mogelijkheden voor windenergie op en rondom de Veluwe (*N.B. drie opties waaruit een keuze mogelijk is*)
- Een set **afwegingscriteria** (gekoppeld aan het nationale RES afwegingskader) om in iedere redeneerlijn een keuze te maken t.a.v. zoekgebieden, locaties, fasering, etc.

Tijdens het werkatelier toetsen en verrijken we de uitgangspunten, brengen we de voor- en nadelen van de drie redeneerlijnen in beeld en de betekenis van een redeneerlijn voor de afwegingscriteria.

Bovenregionaal Denkkader 'Wind op en rond de Veluwe'

Via een world-cafe (rouleren) bespreken we in drie groepen per redeneerlijn de volgende vragen:

- Zijn er aanvullende uitgangspunten?
- Wat zijn de voor- en nadelen van redeneerlijn ...?
- Wat betekent deze redeneerlijn voor het toepassen van de afwegingscriteria?

De resultaten worden op een MIRO-bord genoteerd.

We draaien twee keer door, zodat alle drie groepen kunnen reflecteren op alle drie redeneerlijnen (1^e ronde 25 minuten, 2^e ronde 20 minuten, 3^e ronde 15 minuten)

Vervolg proces

De provincie presenteert een voorstel voor het vervolgproces (aanpak en planning van ecologische onderzoek, expert judgement ontwikkelingskans, ruimtelijk perspectief, etc.). We halen ideeën en reacties bij het voorstel op.

BEOOGDE RESULTATEN

- een totaal kaartbeeld (gezamenlijke ontwerp bureaus) van de Gelderse RES-en in relatie tot het invloedsgebied van de bescherming van de Wespandief
- een verslag (RHDHV) in de vorm van een bespreking van de voor- en nadelen van redeneerlijnen en voorzet voor afwegingskader.
- een werkverslag in de vorm van het Miro bord

Eerste overzicht en ordening Mentimeter inventarisatie werksessie 9 dec.

Inventarisatie uitgangspunten en aandachtspunten voor het omgaan met de N2000 beperkingen voor Windenergie op en rondom de Veluwe.

Systeem efficiëntie

- Combinatie vraag en aanbod net efficiëntie
- Aanvulling op infra Liander
- Technische mogelijk
- Verdeling / balans energie uit zon en wind
- Gebruiksvormen moeten elkaar niet in de weg zitten
- Systeemefficiëntie opwek realiseren waar ook vraag is
- Netcapaciteit meenemen in overwegingen

Energetisch Rendement

- Maximale opbrengst
- Samen voor zo hoog mogelijk energetisch rendement
- Welk samenstel van windturbines heeft de grootste bijdrage aan CO₂-reductie in het totale gebied
- Kijk ook naar andere hernieuwbare energiewinning dan wind en zon

Realistische planning

- Realisatie realistisch voor 2030
- Realisme en uitvoerbaarheid tot 2030.

Koppelkansen

- Of er bij een gebied ook interessante koppelkansen liggen
- Meervoudig ruimtegebruik waar mogelijk (koppelkansen?)

Draagvlak (maatschappelijk)

- Inzicht in of gedaan onderzoek door de regio naar draagvlak voor een locatie/zoekgebied
- Bestuurlijk draagvlak/status initiatief oftewel op realisatie 2030
- maatschappelijke acceptatie etc.

Criteria

- De 4 RES-afwegingscriteria
- De criteria in de afzonderlijke RES'en
- Verdere ruimte in de RES-regio
- Criteria uit de betrokken concept RES'en

Ruimtelijke visie, kwaliteit Landschap, bredere afweging

- Landschappelijk best passend
- Kwaliteit van landschap, randvoorwaarden natuur beschikbaarheid van het netwerk,
- Eerst op hoger schaalniveau kijken, moet Veluwe meedoen in RES-opgave?
- Inschatting beperkte vergunbaarheid vertalen in ruimtelijk beleid
- Ruimtelijke visie op de Veluwe e.o.
- De kernwaarden van de Veluwe natuur, toeristisch toplandschap, recreatief (-ondernemerschap), landschap
- Ruimtelijke kwaliteit, beschikbare ruimte buiten Veluwe binnen RES-regio's.
- Integrale afweging ruimtelijke kwaliteit en opwekcapaciteit
- Verdeling kwalitatief en breed beoordelen, niet alleen kwantitatief
- Integrale afwegingen vanuit verschillende belangen bezien
- Ongestoorde landschappelijke beleving vanuit ommeland van de Veluwe op een aantal strategische plekken
- Toekomstbestendig zijn, rekening houden met andere ontwikkelingen zoals de woonopgave, landbouwtransitie
- Vermijd versnipperde toedeling wtb's

Hoe omgaan met bestaande initiatieven, onderscheiden van zoekgebieden

- Concrete initiatieven
- Inzicht in de status van projecten of zoekgebieden
- Of iets een vaag zoekgebied is, of een vaag (geheid) initiatief, een concreet initiatief etc.
- Onderscheid hardheid initiatieven
- Status zoekgebied/initiatief
- Gebieden / initiatieven met draagvlak
- Al lopende initiatieven hebben voorrang gaat om houdbaarheid en realisatiemogelijkheden
- Stadium van dialoog met omgeving (belanghebbenden)
- Hardheid beleidskader van gemeente is er bijv. al door raad zoekzone vastgelegd met voorwaarden waar initiatieven aan moeten voldoen
- Niet te technisch benaderen; is politiek en maatschappelijk gevoelig en al langer lopende processen, met initiatiefnemers die je niet 'zomaar' kunt afschepen

Zorgvuldigheid in RES regionale processen tov bovenregionale strategie

- Rekening houden met de (jaren)lange processen en gesprekken die al lopen in de regio's
- Slimme bovenregionale strategie
- Eerlijke verdeling (2x)
- De totale energieopbrengst desnoods op provinciaal niveau handhaven desnoods via herverdeling
- Voldoende opwekcapaciteit tov ambitie
- Boven)regionale solidariteit
- Een (bestuurlijk) afwegingskader obv keuzes gemaakt worden
- Gedragen vanuit RES-proces
- Lagere potentie meenemen in RES
- De bestuurlijke ambities van gemeenten en regio's, bijv. energieneutraliteit
- Oog voor elkaars belangen
- Als je vanuit gemeente, regio of provincie denkt dan kan net suboptimaal zijn voor het land. Kies dus juiste niveau en leg terug wat de gevolgen zijn van keuzes om iets niet te doen
- Houdbaarheid 2030 / Hoe de verdeling naar 2050
- Impact van besluit heeft landelijk impact dus denk daar ook over na
- Regierol voor bovenregionaal vraagstuk geven lijkt nodig RES'en? Provincie?
- Tenminste de kwantiteit windenergie te handhaven

Mitigatie

- Kansrijkheid van mitigerende maatregelen
- Ga niet te snel over op mitigerende maatregelen om het aantal wtb te vergroten
- Inschatting effect op aanvaring op locatie, bijv. windmolen in gebouwde omgeving vs landelijk gebied of bos

Overig

- Maatschappelijke kosten
- Bestaande wet- en regelgeving en planologisch bestemde ruimte
- Niet bang zijn uit te lopen voor energieruimte
- Wat kost 't om geit te sparen? In geld en draagvlak en ....
- Of het ene gebied misschien natuur heeft die nog bijzonderder is dan een ander gebied
- Waar wil je zijn over 10-15-20 jaar op de Veluwe van 2020 of liever iets anders?
- Of er iets voor terug kan komen (compensatie/beloning/...)
- Kans op meer belemmeringen
- Bestuurlijk lef
- Uitgangspunt dat iets niet kan is ook belangrijk